

De marktberichten van agrarische producten en grondstoffen staan wekelijks in de krant. Maar hoe ontwikkelt de markt zich op de middellange termijn? Welke indicatoren moet de melkveehouder in het vizier houden? Deze editie van rubriek 'Markt' gaat over **zuivel**.

Onzekerheid ligt op de loer **op zuivelmarkt**

De ontwikkeling van de melkprijzen hangt deze zomer vooral af van de melkproductie in Europa.

Wereldwijd stukt het aanbod van zuivel. De balans tussen vraag en aanbod is wankel, een nieuw seizoen met droogte geeft aanleiding voor een opwaartse prijsbeweging.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

De Europese interventievoorraad melkpoeder verdween vorig jaar als sneeuw voor de zon van de markt. Het kwartaalbericht over de zuivelmarkt, dat Rabobank dit voorjaar uitbracht, spreekt van een stokkende groei van de melkproductie in de belangrijkste zuivelexporterende regio's. En in Nieuw-Zeeland wist de toonaangevende zuivelveiling Global Dairy Trade dit voorjaar achtereenvolgens elf stijgingen op rij te noteren. Alle seinen op groen voor een hogere melkprijs, zou je zeggen. In de EU is de gemiddelde melkprijs het eerste kwartaal van 2019 echter gedaald met 0,75 euro per 100 kilo melk. Boter maakte tijdens de wintermaanden nog een periode mee van neerwaartse prijscorrectie.

DCA start met **foliekaasnotering**

Er is een nieuwe Nederlandse notering voor de prijzen van Goudse kaas en Edammer kaas. DCA-Markets is de notering deze maand gestart. Daarmee is er, circa 20 jaar na het verdwijnen van de kaasnotering in Leeuwarden, een nieuwe benchmark voor kaas. Volgens René van 't Riet van DCA-Markets bieden de noteringen inzicht in en informatie over de fysieke kaashandel in Noordwest-Europa. Meer dan de helft van de Nederlandse melk wordt tot kaas verwerkt. Dat onder-

streept het belang van kaas voor de zuivelsector. De notering geeft inzage in de grondstofwaarde van melk en is daarmee relevant voor Nederlandse melkveehouders. Sinds april worden de foliekaasnoteringen voor 'Gouda' en 'Edam' al op de achtergrond door DCA-Markets samengesteld. De eerste officiële DCA-notering voor Goudse kaas steeg op 2 mei met 0,13 euro tot 2,98 euro per kilo. De notering van Edam steeg met 0,12 tot 2,91 euro per kilo.

DCA-Markets maakt als onafhankelijk Price Reporting Agent (PRA) al sinds 2007 zuivelnoteringen voor onder meer spotmelk, room en mageremelkconcentraat. De DCA-zuivelnoteringen worden altijd op donderdagmiddag omstreeks 16.30 uur op boerenbusiness.nl gepubliceerd.

De visie van Gerben Lemhoff De markt kan snel omslaan

‘Ik ben niet optimistisch over de melkproductie in Europa, want die ligt nog steeds op een hoog niveau. Er wordt in het geheel weliswaar minder gemolken dan vorig jaar, maar de Polen en de Ieren geven flink gas. De meeste vraagtekens zet ik bij de op papier verdwenen melkpoederberg. Wat ligt daarvoor nog fysiek in opslag? Een deel is verschoven uit de EU-boeken naar particuliere handelaren.’

‘De seinen voor een hogere melkprijs staan wel op groen. In Nieuw-Zeeland blijft de Global Dairy Trade stijgen en wereldwijd stagneert de melkproductie. Maar tot dusver profiteren wij er niet van, dat vind ik wel vreemd. Hopelijk valt de melkproductie dit seizoen lager uit, dan kan het ineens omslaan. Kijk naar de varkensprijzen; varkenspest in China en plots stijgt de prijs voor varkensvlees.’

Sinds december daalde de prijs met 367 euro per ton naar een niveau van 4249 euro.

Wat is er aan de hand? ‘Er bestaat voor zuivelproducten een behoorlijk prijsverschil tussen Europa en Nieuw-Zeeland’, vertelt marktanalist Mark Voorbergen (figuur 1). ‘Zolang de meeste kopers uit Azië de voorkeur geven aan Nieuw-Zeelands product, blijven de prijzen in Europa lager dan in Nieuw-Zeeland. Maar nu het aanbod uit Nieuw-Zeeland opdroogt als gevolg van droogte, kunnen de kopers uit Azië weinig anders dan kiezen voor Europees melkpoeder.’ Het productieseizoen begon voortvarend in Nieuw-Zeeland. Maar droogte zorgt voor een vroeg einde van het seizoen. Koeien worden eerder drooggezet of afgevoerd. Volgens Voorbergen moet dat de vraag naar Europees product aanwakkeren.

Al met al zal de melkprijs niet zomaar vijf cent per liter stijgen, maar de internationale balans in vraag en aanbod is gevoelig. Voorbergen: ‘De afgelopen negen maanden is de wereldwijde groei in het zuivelaanbod ongewoon laag; minder dan één procent. Als er niet meer melk bijkomt, zijn de huidige prijzen niet te houden.’ De Europese zuivelproductie zit nu in de piek van het seizoen, dat maakt kopers afwachtend. Maar er komt wel ruimte voor een plus op de zuivelprijzen. Hoe groot die plus uiteindelijk wordt, hangt sterk af van de weersomstandigheden op het Europees continent. Vorig jaar was er een royale voorraad ruwvoer uit 2017 beschikbaar, waardoor de impact van de droogte meeviel. Nu zijn de reserves minder groot en valt te bezien hoe snel de melkproductie reageert op tegenvallende oogsten. ‘Bij de huidige melkrijzen gaan melkveehouders niet diep in de buidel tasten voor aankoop van ruwvoer’, stelt Voorbergen.

Zwaartepunt ligt in Europa

Het zwaartepunt van de melkprijsontwikkeling ligt in Europa, ziet ook Klaas Johan Osinga. Hij houdt voor LTO de zuivelmarkt in de gaten en beschrijft een redelijk stabiele markt. ‘De handel gokt nog wat, leunt een beetje achterover nu het Europese aanbod aan melk de seizoenspiek bereikt. Maar er ligt onzekerheid op de loer, april was alweer droog.’

Osinga wil nog benadrukken dat de voorraad melkpoeder die uit EU-opslagen verkocht is, fysiek gezien nog niet volledig door de markt is opgenomen. Voor een

deel is het product verschoven naar particuliere opslagen. Voor een deel is het verkocht, ook aan China. De Chinezen importeerden in januari 25 procent meer dan in dezelfde maand in 2018. ‘Die groei houdt aan, maar het tempo zwakt wel af. Wij verwachten voor 2019 een groei van tien procent’, zegt Richard Scheper, marktanalist voor Rabobank.

Droogte tart productie wereldwijd

Rabobank becijferde in zijn kwartaalbericht de ontwikkeling van de internationale zuivelproductie. Droogte tart de productie niet alleen in Nieuw-Zeeland. Ook in Australië (-11%) en delen van Zuid-Amerika kampen melkveehouders met de gevolgen van droogte. In Europa werd er het laatste kwartaal van 2018 vooral in Ierland en Polen meer gemolken dan in dezelfde periode het jaar ervoor. Maar die plussen compenseren de daling in Duitsland, Frankrijk en Nederland onvoldoende. Grosso modo voorspelt Rabobank het tweede kwartaal een daling van de melkproductie in Europa van 0,25 procent. Scheper: ‘Het spant erom deze zomer. Wij verwachten een hogere melkprijs aan het eind van het tweede kwartaal, de mate waarin hangt af van de melkproductie in Europa.’

Figuur 1 – Ontwikkeling zuivelprijzen in Europa en Oceanië (bron: Rabobank)

